

संघीयताको कार्यान्वयन सँगै स्थापना भएका स्थानीय सरकारको रूपमा यो गाउँपालिकाले तेश्रो आ.व. को बजेट कार्यक्रम तर्जुमा कार्यान्वयन गरी चौथो बजेट कार्यक्रम तर्जुमा गर्न लागि रहेका छौं । असिमित आकांक्षा र चाहनालाई सीमित श्रोत साधनबाट पुरा गर्न केही कठिन भएता पनि विकास निर्माण लगायत संस्थागत विकास गर्न केही हदसम्म उपलब्धि हासिल गरिएको छ । अन्योलता र अनुभव विहिन अवस्थाबाट शुरु गरिएका कार्यहरूले सबैको भावनालाई समेट्न नसकेता पनि केही आशा र भरोसाका साथ जग स्थापना गर्ने प्रयास गरेका छौं ।

यस गाउँपालिकाको समग्र विकास गर्न भौगोलिक कठिनाई सडक पूर्वाधारको दुरावस्था पर्याप्त श्रोत साधनको अभावले जटीलता सिर्जना गरेको भएता पनि यही क्षेत्रमा सडक, खानेपानी, सिँचाई, भवन जस्ता पूर्वाधार क्षेत्रमा ठुलो लगानी गरी कृषि र पर्यटन मार्फत समुन्नत गाउँपालिका बनाउन अझै पनि प्रशस्त मेहनत गर्नु पर्ने र श्रोत साधन जुटाउनु पर्ने अवस्था विद्यमान छ ।

विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस कोभिड १९ को कारणले गाउँपालिकाको सम्पूर्ण मेहनत यसै तर्फ केन्द्रित हुनपर्दा आ.व. २०७६÷०७७ का लागि तय गरिएका नीति कार्यक्रम केही ओझेलमा पर्न गएका छन् । यस गाउँपालिकामा गुणस्तरीय अस्पताल र विशेषज्ञ डाक्टर नहुँदा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पुर्याउन नसकिरहेको अवस्थामा महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस कोभिड १९ को संक्रमणको रोकथाम र न्यूनिकरण गर्न अत्यन्त कठिन भएको छ । यद्यपि आम नागरिकको सौहार्दपूर्ण सहयोग र आत्मिय भावनाले गर्दा यस क्षेत्रमा कोरोना भाइरस विरुद्ध गरिएका क्रियाकलापले सार्थकता पाएको छ ।

आ.व. २०७७÷०७८ को नीति कार्यक्रम बजेट तर्जुमा गर्दा स्थानीय समस्या र आवश्यकतालाई सम्बोधन र समाधान गर्ने गरी कोभिड १९ लगायत अन्य महामारी जन्य रोगलाई समेत नियन्त्रण र रोकथाम गर्ने प्रयास गरी बजेट कार्यक्रम तय गरिएको छ । विकास निर्माण प्रति आम नागरिकको लगाव र यस क्षेत्रको पहिलो प्राथमिकतामा रहेको सडक संरचनालाई गुणस्तरीय बनाउनु पर्ने आवश्यकता र बाध्यतालाई मध्यनजर गरी **“पाँचपोखरी थाङपाल समृद्धीको आधार -पर्यटन कृषि वन र जलाधार”** दिर्घकालीन सोचलाई पुरा गर्न यो नीति कार्यक्रम तय गरिएको छ । समृद्धीको बाटोमा सबै एकमत भई यस क्षेत्रको विकटता र अप्ठेरोलाई एकादेशको कहानी वनाउने गरी आगामी पुस्तालाई समुन्नत पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका हस्तान्तरण गर्नको लागि आ.व. २०७७÷०७८ को नीति कार्यक्रम बजेटलाई सफल वनाउन सम्पूर्ण महानुभावहरूमा हार्दिक अनुरोध गर्न चाहन्छौं ।

कोराना भाइरस कोभिड १९ को संक्रमण बाट सबैक्षेत्रमा परेको अवस्थालाई मध्यनजर गरी यस क्षेत्रमा राहतसँगै रोजगारी सिर्जना गर्ने, कृषि र पर्यटन क्षेत्रमा परेको जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरी यस क्षेत्रका समुदायमा परेको सामाजिक तथा मनोबैज्ञानिक असरलाई सम्बोधन गर्ने गरी आ.व. २०७७÷०७८ को बजेट कार्यक्रम तर्जुमा गर्न यो नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

आदरणीय सदस्यज्यूहरू

अव म आगामी आ.व. को लागि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।

पूर्वाधार विकास नीति

- ❖ सडक यातायात गुरुयोजना निर्माण गरी गाउँपालिका केन्द्रबाट सबै वडा कार्यालय जाने सडकलाई सबै मौसममा संचालन हुन सक्ने गरी व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ आगामी ३ वर्ष भित्र सबै वडा कार्यालय पुग्ने सडकलाई गुणस्तरीय ग्राभेलिङ गर्ने साथै कालोपत्रे गर्नको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ❖ ५ वर्षभित्र सबै वडा कार्यालय निर्माण सम्पन्न गरिनेछ ।
- ❖ प्रत्येक वडामा एक पार्क, एक पिकनिक स्पट र एक खेलकुद मैदानको व्यवस्था गर्न पहल गरिनेछ ।
- ❖ यस क्षेत्रमा अत्यावश्यक स्थानमा झोलुङ्गे पुल निर्माण कार्यलाई तिब्रता दिइनेछ ।
- ❖ भवन निर्माण गर्दा नक्सापास गर्नुपर्ने प्रावधानलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- ❖ भुकम्पय जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै भुकम्प प्रतिरोधि घर निर्माणका लागि अभिप्रेरित गर्न स्थानीय कालिगढहरूलाई तालीमको व्यवस्था गरिनेछ ।

- ❖ यस गाउँपालिकामा उपलब्ध विद्युतको क्षमता विस्तार गर्न तथा विद्युत नपुगेको स्थानमा विद्युतिकरण गर्न साझेदारीमा ट्रान्सफर्मर लगायत अन्य पूर्वाधार क्षमताको विकास गरिनेछ ।
- ❖ आगामी दिनमा सडक ट्रयाक ओपन गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्ने र भएका सडकको सुधार स्तरोन्नती लाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ❖ आगामी ३ बर्ष भित्रमा गुम्वा मठ मन्दिर र सामुदायिक भवनहरु निर्माण गरी तत्पश्चात यस्ता क्षेत्रमा लगानी नगर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ सडकको गुणस्तर सुधार र स्तरोन्नतीको लागि सडक मर्मत संभार आकस्मिक कोष स्थापना गरी संचालनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ “हाम्रो सडक - हाम्रै लागि”भन्ने अभियानका साथ सडक मापदण्डलाई पुर्ण रुपमा लागु गरिनेछ ।
- ❖ भवन निर्माण मापदण्ड लागु हुन भन्दा अघि वनेका भवनहरुको नक्सा नियमित गर्न विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ चिहान मसानघाटलाई व्यवस्थित रुपमा निर्माण र संचालन गरिनेछ ।
- ❖ उज्यालो पाँचपोखरी बनाउन सडक वस्तीको सम्भाव्यता पहिचान गरी यस्ता क्षेत्रमा सौर्य वती जडान गरिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक भवन र मठ मन्दिर गुम्वालाई निश्चित मापदण्डको आधारमा मात्र निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ सिचाई र खानेपानीका लागि बृहत योजना संचालनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ परम्परागत सिचाई कुलो लाइ दिगो हुने गरी नियमित मर्मत सम्भार हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ खानेपानिको संरक्षण, सम्बर्द्धन र दिगो उपयोगको लागि कानून निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ आयोजना कार्यकमलाई उपभोक्ताको नगद लागत साझेदारीमा सञ्चालनमा हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ सार्वजनिक स्थल,सडकहरुमा जथाभावि निर्माण सामग्री राख्ने र पानी छाड्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्न दण्ड सजायको व्यवस्था गरिनेछ ।

आर्थिक विकास नीति

- ❖ यस गाउँपालिकामा उद्योग, कलकारखाना र ठुला व्यवसाय स्थापना र सञ्चालनको लागि लगानी तथा व्यवसाय मैत्री बातावरण तयार गरीनेछ ।
- ❖ २० देखि ४० वर्ष सम्मका युवा तथा वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरुले व्यवसाय गर्न चाहेमा यस गाउँपालिकामा लाग्ने कर र शुल्कमा शत प्रतिशत छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिकामा यसै आर्थिक बर्ष शित भण्डारः चिस्यान केन्द्रको निर्माण कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- ❖ यस गाउँपालिकामा एक मेघावाट भन्दा कम क्षमताको जलविद्युत आयोजना सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक कानून निर्माण गरिनेछ भने सो भन्दा बढी क्षमताको जलविद्युत आयोजना सञ्चालन गर्न लगानीकर्तालाई आकर्षित गरिनेछ ।
- ❖ भु-उपयोग नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ सम्भाव्यताको आधारमा प्रत्येक वडालाई कृषिको विभिन्न पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- ❖ स्थानिय सामग्रीबाट उत्पादन हुने खाद्य पदार्थको लागि प्रोत्साहन र सहज बजारीकरणको प्रवन्ध गरिनेछ ।

कृषि विकास सम्बन्धि नीतिहरुः

- ❖ गाउँपालिकाको कृषि पशु प्रोफाइल तयार गरी विषय विज्ञ सरोकारवालाको सहभागीता र समन्वयमा कृषि विकास रणनीति तर्जुमा गरिनेछ ।
- ❖ बाँजो जग्गा प्रयोगमा ल्याइ कृषि समुह, कृषि सहकारी, उद्यमीहरुलाई कृषिमा आकर्षित गर्न स्थान,बाली विशेषका आधारमा कृषि औजार अनुदानमा प्रदान गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- ❖ “भरिलो भकारी - कृषिमा सहकारी” अभियान सञ्चालन गर्दै कृषि सहकारी संस्थाहरूसँग साझेदारी गरी स्थानीय विउ उत्पादन र संरक्षण कार्यक्रमको शुरुवात गरिनेछ ।
- ❖ यस गाउँपालिकाको माथिल्लो क्षेत्रहरूलाई आलु जोन क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- ❖ कृषि उत्पादनमा वढावा गर्न तथा कृषिमा हुने सम्भावित जोखिम न्युनिकरणका लागि कृषि विमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ कृषि उत्पादनलाई वजारीकरण गर्न ढुवानीलाई व्यवस्थित बनाइनेछ ।
- ❖ सम्भाव्यताको आधारमा यस पालिकाको विभिन्न क्षेत्रमा निश्चित कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा कृषि एम्बुलेन्सको व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ यस क्षेत्रमा कोदो उत्पादनलाई प्राथमिकता दिइ यसको ब्राण्डिङ, प्याकिङ गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ माटो परिक्षणको आधारमा सम्भाव्यता हेरी आवश्यक स्थानमा सुन्तला, कागती, जुनार, किवी, चिया, टिम्मुर, कफीको लागि लागत साझेदारीमा “हाम्रो कृषि -हाम्रो गौरव” भन्ने नाराका साथ कार्यक्रम सञ्चालन गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ नर्सरी तथा विउविजन बैंक स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ आवश्यकतामा आधारित रही कृषि सम्बन्धि दक्ष प्राविधिकको व्यवस्था गर्दै लागिनेछ ।
- ❖ कृषि बालीमा रासायनिक र किटनाशक औषधिको प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्दै जैविक किटनाशक प्रविधिको प्रयोग गर्न किसानहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ ।
- ❖ कृषिमा लघुउद्यम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ कृषिमा लगानी बढाउन र कृषिलाई व्यवसायिकरण गर्न कृषि व्यवसाय गर्ने समुह, संस्था, उद्यमीहरूलाई विना व्याजमा लगानी गर्ने वातावरण निर्माण गर्न कृषि उद्यमशिलता घुम्ती कोष स्थापना गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिका स्तरीय नमुना कृषि फर्म सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ “किसानको हात-गाउँपालिकाको साथ” कृषिको लागि आवश्यक पर्ने साना सिचाँई, कृषि पानी संकलन, साना पोखरी, ड्रम, स्पिडकल, ढिकि पम्प साथै कृषि पूर्वाधारका लागि मागमा आधारित निर्माण मर्मत सम्भार र जडानका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ कृषि मलको सहज प्राप्ति वितरण हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

पशुपालन:

- ❖ पशुपंक्षी विमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ “पशुपालनको आहार र स्याहार - आयआर्जनको आधार”का लागि पशुपंक्षी व्यवसाय प्रवर्द्धन कोष स्थापना गरी भुइँ घाँसःडाले घाँस प्रवर्द्धन तथा व्यवसायिक पशुपालन गर्न विना व्याज ऋण लगानी गर्ने कार्य आरम्भ गरिनेछ ।
- ❖ पशुजन्य रोग र महामारी नियन्त्रणको लागि आवश्यक औषधि व्यवस्थापन गर्नुका साथै पशु ल्याव सँग सम्बन्धित औजार सामाग्रीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ स्वस्थकर र गुणस्तरीय मासु विक्री वितरण गर्नको लागि नमुना बधशालाको स्थापना गरिनेछ ।
- ❖ लागत सहभागितामा आधारित रही दुग्ध चिस्यान केन्द्रको निर्माण थालिनेछ ।
- ❖ भेडा, चौरी, गाई पालनको लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

पर्यटन:

- ❖ विश्वका १०० औं पर्यटकिय गन्तव्यहरु मध्ये १६ औं स्थानमा पर्न सफल यस गाउँपालिकामा आउने पर्यटकको लागि सहज सूचना सम्प्रेषण र गन्तव्य पहिचान सहजिकरण गर्न नूक mबउ त्वबअपप्लन को लागि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ साहसिक पर्यटनका कार्यक्रम जस्तै प्याराग्लाइडिङ, रक क्लाइम्बिङ कार्यक्रमलाई दिगो रूपमा संचालन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ पर्यटनको लागि होम स्टे प्रवर्द्धनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ पर्यटनको लागि गाउँपालिकाको प्रवेशद्वारमा निर्माण गरिने सूचना केन्द्रलाई प्रविधि मैत्री र आधुनिक बनाइनेछ ।
- ❖ कृषि पर्यटनलाई प्रोत्साहन हुने गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ यस क्षेत्रको पहिचानको रूपमा रहेको पाँचपपोखरी लगायत आमा याङ्गी क्षेत्रमा केवलकार निर्माणको लागि प्रदेश र संघिय सरकारसमक्ष आवश्यक बजेट व्यवस्थापनको लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिकाभित्र रहेका देउराली ऐतिहासिक गुफा, हवेली, मठ मन्दिर, पोखरी, ढुंगे धारा, अमिलोपानी जस्ता पर्यटकिय धार्मिक स्थलहरुको संरक्षण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिकामा यसै आ.व. मा बहुआयामिक सांस्कृतिक संग्रहालयको निर्माण थालनी गरिनेछ ।
- ❖ यस क्षेत्रलाई धार्मिक तथा आध्यात्मिक पर्यटन स्थलको रूपमा विकास गर्न निति लिइनेछ ।
- ❖ पर्यटन क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्न पर्यटन मैत्री पूर्वाधारको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

युवा तथा खेलकुद:

- ❖ गाउँपालिका स्तरमा एक वटा रंगशाला निर्माणको लागि पहल गरिनेछ भने हरेक वडामा एक वटा खेलकुद मैदान निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ गाउँपालिका स्तरीय विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ ।
- ❖ राष्ट्रपती रनिङ शिल्ड प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ खेलकुद सम्बन्धि कानून निर्माण गरी वडा स्तरमा समेत खेलकुद प्रतियोगिता संचालन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय, प्रदेश स्तरीय खेलकुद प्रतियोगितामा गाउँपालिकाको प्रतिनिधित्व गरी आधिकारीक रूपमा जाने खेलाडीलाई प्रोत्साहन गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ विद्यालय स्तरमा खेलकुद प्रतियोगिता र तालिम संचालन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय पदक विजेता खेलाडीहरुलाई सम्मान गर्ने संस्कारको विकास गरिनेछ ।
- ❖ स्वयंसेवक खेलकुद प्रशिक्षकको व्यवस्था गरी विद्यालय तहमा खेलकुद कार्यक्रम संचालन गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ❖ युवा स्वरोजगार अभिवृद्धि हुने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी स्थानीय स्तरमा तालिम सिप विकास भाषा प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका व्यक्तिहरुको मनोबैज्ञानिक सामाजिक समस्यालाई न्युनिकरण गर्न परामर्श कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ पालिका स्तरीय कर्भडहल निर्माणको लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ नमूना युवा संसद कार्यक्रम सञ्चालन ल्याइनेछ ।

वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन नीति:

- ❖ गाउँपालिकालाई प्लाष्टिक निषेधित क्षेत्रको रूपमा अगाडी बढाउन सरकारी कार्यालय, विद्यालयहरु तथा अन्य क्षेत्रलाई कमशः प्लाष्टिक निषेधित क्षेत्र बनाइनेछ ।
- ❖ शिशाजन्य पदार्थको फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ एक घर एक विरुवा अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ❖ बाँझो र सार्वजनिक जग्गामा वृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ❖ धुवाँ रहित र विद्युतिय चुल्होको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ❖ भुकम्प मैत्री घरहरुको निर्माण कार्यलाई अनिवार्य गर्दै लगिनेछ ।
- ❖ “पाँचपोखरीका जलाधार - जीवन जिउने आधार” नाराका साथ जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, मर्मत सम्भार र सरसफाई अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ❖ निजी वन लगाउनका लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- ❖ विपद सम्बन्धि कार्यका लागि प्रत्येक वडामा विपद व्यवस्थापन केन्द्रको स्थापना गरी राहत र उद्धार सामाग्रीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि रणनितिक कार्ययोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ स्वास्थ्यजन्य फोहोर मैलाको व्यवस्थापन गर्न आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ ।
- ❖ भुक्षय प्रतिरोधात्मक वृक्षारोपण जस्तै:- अम्रिसो निगालो रोप्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ खानेपानी मुहान संरक्षण र व्यवस्थापन गर्न आवश्यक कानून निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ सडक र सार्वजनिक स्थलमा पशुपन्छि छाडा छोडने पशुपन्छी धनीलाई दण्ड सजाय हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक र कवुलियती वन लाई प्रोत्साहन,संरक्षण र सम्बद्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ प्रत्येक वडाको वस्ती टोलमा आवश्यकता अनुसार व्यवस्थित फोहोरमैला विसर्जन केन्द्रको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।

लक्षित वर्ग र समावेशिकरण नीति:

- ❖ सामाजिक कुरीति, कुप्रथा, लैंगिक हिंसा, मानव वेचविखन विरुद्ध सचेतना मुलक अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ❖ महिलाधारा सञ्चालित सहकारी संस्थालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ❖ महिला पुर्नस्थापन गृह सञ्चालनको लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ घुम्ती शिविरःघर दैलो अभियान मार्फत जेष्ठ नागरिक र अपांग परिचयपत्र वितरणलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ❖ सामाजिक विकृती र विसंगती हटाउन प्रत्येक टोल वस्तिसम्म सामाजिक जागरण अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ❖ मदिराको प्रयोग, वितरणलाई नियमन र नियन्त्रण गर्न कानून निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ यस क्षेत्रमा लाग्ने विभिन्न जात्रा, पर्व,मेलाहरुमा मदिराको उपयोगलाई नियन्त्रण गर्दै लगिनेछ ।
- ❖ बालबालिकाको बहुआयामिक विकासका लागि गुणस्तरीय पठन पाठनका साथै अतिरिक्त क्रियाकलापमा संचालन गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ❖ “जेष्ठ नागरिकको अनुभव- युवा पुस्ताका लागि गौरव”अभियानका साथ जेष्ठ नागरिकको अनुभव आदान प्रदान सम्मान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ विभिन्न किसिमका हिंसा पिडित किशोरी र महिलाको संरक्षण सम्बद्धन गर्न यसै आ.व. मा लैंगिक हिंसा निवारण कोष संचालन गरिनेछ ।
- ❖ आदिवासी जनजातीको परम्परागत सीप कलाको संरक्षण र संवद्धन गर्दै लगिनेछ ।
- ❖ अपांगता सम्बन्धि जुनसुकै सिफारिस निशुल्क गराइनेछ भने अपांगता भएका व्यक्तिले व्यवसाय गर्न चाहेमा कर शुल्क छुट हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ विद्यालय नियमित रूपमा नपठाउने अभिभावकहरुलाई गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधाबाट वञ्चित गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- ❖ ५० वर्ष उमेर पुगेका दलितहरूको लागि निशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ यसै आ.व.मा सामाजिकरण तथा समावेशी नीतिको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ महिला उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहन गर्न विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ जेहेन्दार तथा आर्थिक अवस्था कमजोर भएका बालबालिकाको क्षमता अभिवृद्धिको लागि गाँउ बाल संरक्षण समितिको कोष वृद्धि गरी मापदण्ड बनाई यसै आ.व. देखि छात्रवृत्ति तथा प्रोत्साहनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

शिक्षा सम्बन्धि नीति:

- ❖ “आधारभूत शिक्षाको अधिकार - समुन्नत गाउँपालिकाको आधार”लाई सार्थक बनाउन शिक्षा क्षेत्रमा पर्याप्त लगानी गरिनेछ ।
- ❖ शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिको लागि टिच फर नेपाल र हेल्प नेपाल सँगको साझेदारी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ शिक्षाको गुणस्तर वृद्धि गर्न प्रधानाध्यापकहरू सँग कार्य सम्पादन सम्झौता गरी सोही आधारमा विद्यालयको कार्य सम्पादन मापन गरी विद्यालयमा जाने अनुदानलाई निर्धारण गरिनेछ ।
- ❖ भुगोल, जनसंख्याको आधारमा तथा न्युन विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयहरूलाई गाभ्ने नितिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ वृक्षारोपण गर्ने र बगैंचाको व्यवस्था गर्ने विद्यालयलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ❖ अत्यावश्यक स्थानमा बाल विकास केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयमा पोशाक नलगाइ जाने, विद्यालय पाठ योजना नवनाउने तथा मादक पदार्थ सेवन गरी विद्यालय जाने शिक्षकलाई कारबाही हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ वि.व्य.स. अध्यक्षहरूसँग नियमित अन्तरकृया र छलफल कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयहरूमा नियमित स्वास्थ्य परिक्षण हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ स्थानीय पाठ्यपुस्तक लागु गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ विद्यार्थीहरूको व्यक्तित्व विकासका लागि विद्यालयहरूमा नियमित रुपमा हाजीरीजवाफ वक्तृत्वकला, निबन्ध प्रतियोगिता, गायन प्रतियोगिता संचालन हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ परीक्षा नतिजा र कार्यसम्पादनमा उत्कृष्ट सामुदायिक विद्यालयलाई प्रोत्साहन पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयहरूमा गुणस्तरीय स्यानिटरी प्याड वितरण हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ सिर्जनात्मक नव प्रवर्तन गर्न विद्यार्थी र उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने तर आर्थिक अवस्था कमजोर भएका विद्यार्थीहरूलाई प्रोत्साहन र छात्रवृत्ति पदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ प्रत्येक विद्यालयहरूमा बालक्लव गठन गरी बालबालिका लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ पाँचपोखरी सिकाइ मेलालाई शैक्षिक पर्यटन अभिवृद्धि गर्ने माध्यमको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयको संस्थागत क्षमता विकासको लागि भौतिक सम्पत्ती अभिलेख व्यवस्थापन र लेखापालन कार्यलाई प्रशिक्षण तालिम मार्फत सुदृढीकरण गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयको पुस्तकालयलाई शैक्षिक क्षेत्रको रुपमा व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयहरूमा बालमैत्री शिक्षा प्रणाली अवलम्बन गर्न विशेष अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयहरूमा नैतिक शिक्षा पठन पाठन लाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ❖ विद्यालयहरूमा करेसावारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

स्वास्थ्य सम्बन्धि नीति:

- ❖ सबै वडाहरूमा बर्थिङ सेन्टरको स्थापना गरी संचालनमा आएका बर्थिङ सेन्टरको स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- ❖ भौगोलिक कठिनाइ, जनसंख्या तथा विरामीको चापलाइ मध्येनजर गरी सामुदायिक स्वास्थ्य एकाई तथा गाउँघर क्लिनिक संचालन गरिनेछ ।
- ❖ महिला स्वास्थ्य स्वयंमसेविका क्षमता अभिवृद्धी गर्नको लागि पुनर्जागरण तालिम संचालन गरिनेछ साथै प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ कोरोना संक्रमणको अवस्थामा अग्रपंतिमा खटिएका स्वास्थ्य कर्मचारीहरूको लागि जोखिम भत्ता उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिका एक ल्याब केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
- ❖ स्वास्थ्य चौकि भवनहरूको निर्माण र स्तरोन्नतीलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ❖ तिपेनीमा निर्माणाधिन प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई यसै आ.व. देखि संचालनमा ल्याउन विशेष पहल गरिनेछ ।
- ❖ कोरोना भाईरस कोभिड (१९ को विरुद्ध विशेष मनोसामाजिक परामर्श अभियान र स्वास्थ्य परिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ पचहतर वर्ष उमेर पुगेका विपन्न जेष्ठ नागरिकहरूलाई आफ्नो पायक पर्ने स्वास्थ्य चौकिबाट औषधि वितरण हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ कोरोना रोकथाम नियन्त्रणको लागि स्थापना गरिएको प्रकोप व्यवस्थापन कोषलाई निरन्तरता दिइ बजेट विनियोजित हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

सुशासन र संस्थागत सुदृढीकरण नीति:

- ❖ यसै आ.व. देखि व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणालीलाई वडामा अनलाइन प्रणालीमा हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिका सुचना र क्रियाकलापलाई वेभसाइट मार्फत निरन्तर सार्वजनिक हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी र विद्यालयहरूमा नागरिक वडापत्र, गुनासो पेटिका र हटलाइन उजुरी प्रणालीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ प्रत्येक महिना नियमित रूपमा कर्मचारी बैठक हुन व्यवस्था मिलाइनेछ साथै जनप्रतिनिधि र कर्मचारी विच अन्तकृया हुने व्यवस्था अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रमलाई निरन्तर रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिकाको विषयगत समितिलाइ प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरी चौमासिक रूपमा समीक्षा हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ प्रत्येक चौमासिकमा गाउँपालिकाबाट भए गरेका कार्यको समीक्षा गरी गाउँपालिकाको आम्दानी खर्चलाई वेवसाइट मार्फत सार्वजनिकिकरण हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ योजना तथा कार्यक्रमहरूको नियमित तथा नतिजामा आधारित अनुगमन गरी अनुगमन प्रतिवेदनलाई नियमित रूपमा सार्वजनिक हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ कर्मचारिको क्षमता विकासलाई तालीम प्रशिक्षण र अनुभव आदान प्रदानका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ वडा कार्यालयहरूको संस्थागत सुदृढीकरणको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ गाउँ सभाबाट विनियोजित योजना कार्यक्रमहरूको लागि चैत्र मसान्तसम्म उपभोक्ता समिति गठन भई योजना कार्यक्रम कार्यान्वयनमानगएमा त्यस्ता योजना कार्यक्रमको बजेट स्वतः रोक्का र फ्रिज हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ कर्मचारीहरूको आन्तरिक मूल्यांकन प्रणालीको विकास गरी काम र सेवाको आधारमा पुरस्कृत र दण्ड सजाय हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ राजश्व संकलन प्रणालीलाई सफ्टवेयर प्रणालीमा आवद्ध गरी राजश्व संकलनलाई पारदर्शी र व्यवस्थित गरिनेछ ।
- ❖ राजश्व सुधार कार्ययोजना निर्माण गरी आन्तरिक आय वृद्धिका लागि करको दायरा बढाउने व्यवस्था गरिनेछ ।

- ❖ यसै आ.व.देखि अमिनको व्यवस्था गरी सार्वजनिक,सरकारी,निजी तथा सामुदायिक सम्पतीको लगत संकलन गरी व्यवस्थित गरिनेछ ।
- ❖ सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंकिङ माध्यमबाट वितरण गर्ने व्यवस्थाको थालनी गरिनेछ ।
- ❖ गैरसरकारी संस्थाहरुले गाउँपालिकामा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा अनुमति लिनुपर्ने व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ उपभोक्ता हक हितको संरक्षण गर्नको लागि उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ साथै बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि वजार अनुगमन निर्देशिका जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

न्याय सम्पादन नीति:

- ❖ यसै आ.व.मा न्यायिक इजलासको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ वडा स्तरमा छिटो छरितो रुपमा मुद्धा मेलमिलाप मार्फत सहजिकरण गर्न मेलमिलापकर्ताको व्यवस्था गरिनेछ भने मेलमिलाप कर्ताको कामको आधारमा प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ मेलमिलापकर्ताको क्षमता अभिवृद्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ कानूनी सचेतना अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ❖ न्यायिक समितिलाइ व्यवस्थित रुपमा संचालन गरी न्यायिक सम्पादन कार्यलाई सहज र छिटो छरितो बनाइनेछ ।

राहत सँग रोजगारी निति:

- ❖ “राहतका लागि रोजगार काममा हुनुपर्छ अग्रसर”भन्ने नाराका साथ रोजगार र आयआर्जन हुने खालका विशेष आयोजना र कार्यक्रम छनौट गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिकाबाट संचालन हुने आयोजना र कार्यक्रमहरु बढी भन्दा बढी सूचिकृत बेरोजगारहरुलाई आवद्ध गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ सूचिकृत बेरोजगारहरुको बैंक खाता खोल्न सहजिकरणको लागि बैंक सँग समन्वय गरी घुम्ति शिविर मार्फत बैंक खाता खोल्ने अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ❖ कोभिड १९ को कारणबाट सिर्जित गरिवि न्यूनिकरणको लागि यस्ता व्यक्तिको लगत संकलन गरी काममा आवद्ध गर्दै रोजगारी राहत कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ कोभिड १९ को कारणबाट वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिको लागि रोजगारी प्रदान गर्न उनीहरुको सीप क्षमता आवश्यकता पहिचान गरी कृषि लघुउद्यम व्यवसाय आकर्षित गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ आयोजना कार्यक्रम छनौट र कार्यान्वयन गर्दा श्रममुलक कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।